

MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ E-MUHASEBE UYGULAMALARINA İLİŞKİN TUTUMLARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA¹

A RESEARCH ON THE ATTITUDES OF ACCOUNTING PROFESSIONALS ABOUT E-ACCOUNTING APPLICATIONS

Tuba KAVCI²

Cuma ERCAN³

Öz

Bilgi teknolojilerindeki gelişmeler birçok alanda bir değişim ve dönüşümü zorunlu kılmıştır. Bu süreçte muhasebe uygulamaları da bu dönüşümden ciddi manada etkilenmiş ve birçok işlem kâğıt ortamından elektronik ortama kaymıştır. Bu işlemlerin elektronik ortama aktarılmasıyla e-defter, e-beyanname, e-fatura, e-arşiv gibi uygulamalar karşımıza çıkmaktadır. Muhasebe işlemlerinin elektronik ortamda yapılması muhasebe meslek mensuplarının da iş yapış şekillerini etkilemiş ve meslek mensuplarının bu uygulamaları bilmelerini bir zorunluluk haline getirmiştir. Bu çalışmada Gaziantep'te faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının e-uygulamalara karşı tutumları araştırılmıştır. Araştırmada veriler anket yardımı ile elde edilmiştir. Araştırma sonucunda, muhasebe meslek mensuplarının e-uygulamalarla ilgili genel olarak pozitif bir algıya sahip oldukları tespit edilmiştir. Meslek mensuplarının cinsiyet, yaş ve öğrenim durumuna göre; e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Ancak katılımcıların mesleki unvanlarına göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları ölçeği ve boyutlarının puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelime: E-Muhasebe Uygulamaları, E-Fatura, E-Defter.

JEL Kodu: M410, M490.

Abstract

Developments in information technologies have necessitated a change and transformation in many areas. In this process, accounting practices have also been seriously affected by this transformation and many transactions have shifted from paper media to electronic media. With the transfer of these transactions to the electronic environment, applications such as e-ledger, e-statement, e-invoice, e-archive appear. The fact that accounting transactions are carried out in the electronic environment has also affected the way of doing business of the accounting professionals and has made it a necessity for the members of the profession to know these practices. In this study, the attitudes of professional accountants operating in Gaziantep towards e-

¹ Bu makale, "E- Muhasebe Uygulamalarına İlişkin Muhasebe Meslek Mensuplarının Tutumları: Gaziantep İlinde Bir Araştırma" başlıklı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

² Yüksek Lisans Öğrencisi, tubakavci@hotmail.com

³ Doç. Dr., Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Pazarlama ve Reklamcılık Bölümü, cercan@gantep.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7440-740X.

applications were investigated. The data in the study were obtained with the help of a questionnaire. As a result of the research, it was determined that professional accountants generally have a positive perception about e-applications. According to the gender, age and educational status of the members of the profession; It has been determined that there is no significant difference between their attitudes towards e-accounting practices. However, it is seen that there is a statistically significant difference between the scores of the scale and dimensions of the participants' attitudes towards e-accounting applications according to their professional titles.

Keywords: E-Accounting Applications, E-Invoice, E-Ledger.

JEL Codes: M410, M490.

1. GİRİŞ

Günümüzde teknolojik gelişmelerin de etkisiyle her alanda bir değişim ve dönüşümü görmekteyiz. Yaşanan bu dönüşüm sürecine uyum sağlamak için birçok kurum ve kuruluş kendi yapılarında köklü değişikliklere gitmek zorunda kalmıştır. Bu süreçte muhasebe uygulamaları da bu dönüşümden ciddi manada etkilenmiş ve birçok işlem kâğıt ortamından elektronik ortama kaymıştır. Muhasebe işlemlerinin elektronik ortamda yapılması muhasebe meslek mensuplarının da iş yapış şekillerini etkilemiş ve meslek mensuplarının bu uygulamaları bilmeleri bir zorunluluk haline gelmiştir. Elektronik ortamda yürütülmesi gereken muhasebe uygulamaları hem Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın hem de muhasebe meslek mensuplarının çalışma yöntemlerini yeni teknolojik yapıya göre oluşturmalarını zorunlu kılmıştır.

Muhasebe defterlerinin tutulması, vergi beyannamelerinin hazırlanması, fatura girişleri, tahsilat ve ödeme gibi bütün mali nitelikteki işlemlere ait prosesin devlet birimleri (maliye, defterdarlık vb.), muhasebe meslek mensupları ve vatandaşlar tarafından elektronik platformda uygulanmasını kısaca e-muhasebe uygulamaları olarak adlandırabiliriz. Muhasebe uygulamalarının elektronik ortamda gerçekleşmesi, meslek mensuplarının iş yükünün azalması, aynı zamanda işlerinin daha hızlı ve güvenilir olarak yürütülmesinde önemli faktör olmuştur. Özellikle Endüstri 4.0 ile muhasebenin işlevlerinin akıllı sistemler tarafından yerine getirileceği tartışılmaktadır. Bu durumda muhasebecinin daha çok muhasebe verilerini yorumlayan ve denetleyen bir konuma çıkacağı beklenmektedir. Bu çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu çerçevede öncelikle literatür incelemesine yer verilmiş, akabinde ise muhasebe meslek mensupları üzerine gerçekleştirilen bir araştırmaya yer verilmiştir.

2. LİTERATÜR İNCELEMESİ

İlgili alanda literatür incelendiğinde, e-muhasebe uygulamalarını ele alan çalışmalar bulunmaktadır. Literatürde yer alan bu çalışmalar aşağıda özetlenmiştir:

Ös ve Ercan (2022), Gaziantep bölgesinde faaliyet gösteren meslek mensupları üzerine bir araştırma gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda, muhasebe meslek mensuplarının büyük bir çoğunluğu için teknolojik ürünlerin mesleki çalışmalarda çok önemli olduğu ve Endüstri 4,0'ın muhasebe alanında benimsenmesinde en büyük engelin müşteri direnci olduğu tespit edilmiştir.

Yıldırım (2020) yaptığı çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının e-muhasebe uygulamalarına ilişkin görüşlerini araştırmıştır. Araştırmada e-uygulamaların performansı artırdığı, iş yükünü azalttığı, işlem maliyetlerini düşürdüğü, bunun yanı sıra Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB) tarafından yeterli teknik desteğin sağlanamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bozkurt (2020) yaptığı çalışmada, e-uygulamaların muhasebe uygulamaları üzerine etkilerini araştırmıştır. Katılımcıların Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın uygulamaları iyi şekilde yönettikleri

konusunda net bir düşünce ortaya koyamadıkları görülmektedir. Meslek mensuplarının elektronik uygulamalarla ilgili olarak gelişmelerin takibi, meslek mensuplarının önerileri ve elektronik uygulamaların faydalı oluşu konusunda mesleki unvan ve deneyim açısından bir farklılık görülmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Kulak (2019) yaptığı çalışmada, bilgi teknolojileri ile muhasebe uygulamalarının bütünleşmesi sonucunda ortaya çıkan e-dönüşüm uygulamalarının yasal zorunluluk olarak hayata geçirildiğini belirtmiştir. Dönüşümün muhasebe meslek mensuplarına sağlamış olduğu avantajların başında, iş performansına olumlu katkısının bulunduğu, iş yükünü azalttığı, muhasebe mesleğini daha verimli hale getirdiği ve muhasebe mesleğine saygınlık kazandırdığı belirlenmiştir. Dezavantaj olarak personel maliyetleri ve ofisteki teknolojik altyapı iyileştirilmesinden dolayı üstlenilen ekstra maliyetlerin ortaya çıktığı görülmüştür.

Garip ve Karasioğlu (2019), e-muhasebe uygulamaları kapsamında güncel sorunları tespit etmek için bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, kayıtlı bilgilerin silinebilmesi olasılıklarının meslek mensuplarının iş performansını negatif anlamda etkileyebileceği tespit edilmiştir. Ayrıca mevzuat değişikliklerinin zamanında adapte edilmemesi ve GİB portalı erişiminde bazı sorunların yaşanması, maliyet ve kalifiye eleman eksikliğine yönelik sorunlar, muhasebe yazılımlarının pahalı olmasının ve bunun neticesinde, kullanıcılara ek maliyet getirmesi ile de e-uygulamalar konusunda mükelleflerin yeteri kadar bilgilendirilmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Kılıç (2019), değişik bölümlerde faaliyet gösteren firmaların e-uygulamalardan yararlanma yöntemleri e-fatura uygulamasına karşı tutumları ve uygulamayı kullanma sürecinde ortaya çıkan güçlüklerin tespit edilmesi amacıyla yaptığı çalışmada, e-fatura uygulamasını yasal zorunluluk olarak görmediklerini aksine iş yükünü azaltan ve hızlandıran bir uygulama olarak gördüklerini ifade etmişlerdir.

Şahin (2019), Türkiye’de değişik şehirlerde bulunmakta olan farklı özellikteki 29 işletme üzerinde anket yöntemi kullanarak bir çalışma yapmıştır. Araştırmada e-fatura ve e-defter uygulamalarının kolay erişim, arşivleme, verimlilik ve zaman tasarrufu konularında faydalı olduğu tespit edilmiştir. Uygulamanın en büyük dezavantajının ise sistemde güvenlik açığının olduğu sonucuna varılmıştır.

Htaybata, Alberti-Alhtaybata ve Altahatabatb (2018), yaptıkları nitel araştırmada, muhasebede dijital uygulamaların gelecekte artacağını ve bu sonucun muhasebe meslek mensuplarının yeterliliklerini etkileyebileceğini ve muhasebe eğitimine yönelik müfredatların yeni teknolojilere göre uyarlanması gerektiğini tespit etmişlerdir.

Demirdöven (2017), Türkiye’de e-fatura ve e-defter sistemine geçen işletmelere ilişkin bir araştırma gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda, uygulamanın anlaşılır olduğunu, e-defterin en büyük avantajlarından birinin kolay erişim ve arşivleme konusu olduğunu, yasal olarak zorunluluk olmasa dahi e-defter uygulamasına geçebilecekleri tespit edilmiştir. Uygulamanın olumsuz yanının ise, alt yapıdaki eksiklikler olduğu sonucuna varılmıştır.

Bayraktar ve Yıldırım (2017) , meslek mensuplarının e-belge sistemleri üzerine davranışsal tutum ve kullanım niyetleri belirlemek için bir araştırma yapmışlardır. Araştırma sonucunda muhasebe meslek mensuplarının e-belge sistemlerine ilişkin performans ve çaba beklentilerinin, sosyal etkilerinin ve güven beklentilerinin, davranışsal tutumları ile anlamlı pozitif bir ilişkiye sahip oldukları görülmüştür.

Bygren (2016), İsveç’te bir bölgede faaliyet gösteren küçük, orta ve büyük ölçekli şirketler üzerinde vaka analizi yapılmıştır. Bu çalışmada, dijital muhasebenin işletmelerin yeni iş modelleri, değer zincirleri ve iş stratejileri üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Sonuç olarak dijitalleşme ile bilgiye

kolay erişim sağlandığı ayrıca firmalardaki dijitalleşmenin kurum kültürünün bir parçası olması gerektiği belirlenmiştir.

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın bu bölümde, araştırmanın amacı, evreni ve örneklemini, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, araştırmanın sınırlılıkları ve varsayımları ile hipotezleri açıklanacaktır.

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, muhasebe meslek mensuplarının e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumlarını tespit etmektir. Araştırma kapsamında ayrıca muhasebe meslek mensuplarının e-uygulamalar ile ilgili tutumlarının cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, mesleki deneyim ve mesleki unvan açısından farklılık gösterip göstermediği de incelenmiştir. Bu amaçlar doğrultusunda aşağıdaki soruların yanıtları aranmıştır:

- E-uygulamaların faydalılığı konusunda muhasebe meslek mensuplarının görüşleri nedir?
- Hazine ve Maliye Bakanlığının e-uygulamalarına ilişkin muhasebe meslek mensuplarının görüşleri nedir?
- E-uygulamalar ile alakalı gelişmeleri muhasebe meslek mensupları, takip ediyor mu? E-uygulamalara ilişkin muhasebe meslek mensuplarının düşünceleri nelerdir?

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemini

Araştırmanın evrenini, Gaziantep'te faaliyet gösteren ve bağımsız olarak çalışan muhasebe meslek mensupları oluşturmaktadır. Araştırma 1 Haziran- 30 Eylül 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Gaziantep Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'ndan (GSMMMO) alınan verilere göre, araştırmanın yapıldığı tarihte odaya kayıtlı aktif olarak mesleğini sürdüren yaklaşık 2.100 meslek mensubu bulunmaktadır. Örneklem sayısının belirlenmesinde ise oransal yaklaşım formülünden yararlanılmıştır. Örneklem hacmi %95 güven seviyesinde, +/- %5 kabul edilebilir hata oranı ile oransal yaklaşım formülüne göre hesaplandığında minimum 325 kişiye ulaşılması gerektiği belirlenmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler anket yöntemi ile elde edilmiştir. Araştırma zamanının pandemi dönemine denk gelmesinden dolayı meslek mensuplarına çevrimiçi olarak (Google Form) ulaşılmıştır. Araştırmada, Bozkurt'un (2020) çalışmasında kullanılan ölçekten yararlanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçek toplam 24 maddeden oluşmaktadır. Bu bağlamda anket formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümünde katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular bulunmaktadır. İkinci bölümünde ise muhasebe meslek mensuplarının e-uygulamalara ilişkin tutumlarını ölçmeye yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümde yer alan ifadelerin tümü 5'li likert tipi soru formatı ile hazırlanmıştır.

3.4. Araştırmanın Sınırlılıkları ve Varsayımları

Araştırmanın sadece Gaziantep ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarını kapsamaması araştırmanın en önemli kısıtını oluşturmaktadır.

Araştırmanın varsayımları; katılımcıların araştırmada kullanılan ölçekteki soruları okuyup anladıkları ve tarafsız olarak cevap verdikleri, fikirlerini gerçeğe uygun ve samimi olarak yansıttıkları, katılımcıların araştırmaya uygun olarak seçildikleri ve ölçeğin araştırmanın amacını gerçekleştirmeye uygun olduğudur.

3.5. Araştırmanın Hipotezleri

Muhasebe meslek mensuplarının e-uygulamalara ilişkin tutumlarını tespit etmek amacı ile oluşturulan ana hipotezler aşağıda sıralanmıştır. Bunlar:

H1: Muhasebe meslek mensuplarının cinsiyetlerine göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık vardır.

H2: Muhasebe meslek mensuplarının yaşlarına göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık vardır.

H3: Muhasebe meslek mensuplarının öğrenim durumlarına göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık vardır.

H4: Muhasebe meslek mensuplarının mesleki unvanlarına göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık vardır.

H5: Muhasebe meslek mensuplarının mesleki deneyimlerine göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık vardır.

4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE YORUMLARI

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgular ve bunlara ilişkin yorumlar yer almaktadır.

4.1. Güvenirlilik Analizi

Araştırmada kullanılan ölçeğin iç tutarlılığını ölçmek için, güvenilirlik ölçümünde en yaygın kullanılan metot olan Cronbach's Alpha (α) olarak bilinen alfa katsayısından yararlanılmıştır. Bir ölçekte, Cronbach Alpha sayısı $0.60 \leq \alpha < 0,80$ arasında çıkarsa oldukça güvenilir, $0.80 \leq \alpha < 1,00$ arasında çıkarsa yüksek güvenilir olarak kabul edilmektedir. (Kalaycı, 2014:405).

Tablo 1. Güvenirlilik Analizi

E-Muhasebe Uygulamalarına İlişkin Meslek Mensuplarının Tutumları Ölçeği ve Boyutları	Cronbach's Alpha
Muhasebe Meslek Mensuplarının E-Uygulamaların Faydalılığı Konusundaki Görüşleri (12 Madde)	0.908
Muhasebe Meslek Mensuplarının Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın E-Uygulamalarının Değerlendirilmesi Konusundaki Görüşleri (8 Madde)	0.884
Muhasebe Meslek Mensuplarının E-Uygulamalar ile İlgili Gelişmeleri Takip Durumu (1 Madde)	-
Muhasebe Meslek Mensuplarının E-Uygulamalara İlişkin Önerileri (3 Madde)	0.779
Toplam (24 Madde)	0.941

Tablo 1' de görüldüğü üzere, araştırmada kullanılan ölçeğin güvenilirlik analizi, ölçeğin 4 boyutu açısından ayrı ayrı hesaplanmış ve Cronbach's alfa katsayısı sırası ile 0.908, 0.884 ve 0.779 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca 24 soruluk ölçeğin güvenilirlik katsayısı incelendiğinde 0.941 olduğu ve yüksek derecede güvenilir olduğu belirlenmiştir.

4.2. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının cinsiyet, yaş, eğitim durumu, unvan, deneyim gibi demografik özelliklerine ilişkin bulgular aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

Muhasebe meslek mensuplarının cinsiyetlerine göre dağılımları frekans ve yüzde olarak Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımı

Cinsiyet	N	%
Kadın	86	26.5
Erkek	239	73.5
Toplam	325	100.0

Tablo 2’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan meslek mensuplarının %26,5’inin kadın, %73,5’inin ise erkek olduğu görülmektedir. Bu sonuç, muhasebe mesleğinin daha çok erkekler tarafından icra edildiğini göstermektedir.

Muhasebe meslek mensuplarının yaşlarına göre dağılımları frekans ve yüzde olarak Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların yaşlarına göre dağılımı

Yaş	N	%
30 yaş ve daha altı	47	14.5
31-40	136	41.8
41-50	112	34.5
51 yaş ve üzeri	30	9.2
Toplam	325	100.0

Yukarıdaki tablo incelendiğinde, muhasebe meslek mensuplarının %14,5’inin 30 yaş ve altı, %41,8’inin 31-40 yaş arası, %34,5’inin 41-50 yaş arasında ve %9,2’sinin 51 yaş ve üzeri olduğu görülmektedir.

Muhasebe meslek mensuplarının öğrenim durumlarına göre dağılımları frekans ve yüzde olarak Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların öğrenim durumlarına göre dağılımı

Öğrenim Durumu	N	%
Lise	9	2.8
Ön Lisans	15	4.6
Lisans	255	78.4
Lisansüstü	46	14.2
Toplam	325	100.0

Araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının öğrenim durumlarına göre dağılımı incelendiğinde, katılımcıların %2,8’inin lise, %4,6’sının ön lisans, %78,4’ünün lisans ve %14,2’sinin lisansüstü olduğu görülmektedir. Katılımcıların çoğunluğunun lisan mezunu olması mesleğe giriş şartlarından birinin de lisans düzeyinde eğitime sahip olması gerektiğinin göstergesidir.

Muhasebe meslek mensuplarının mesleki unvanlarına göre dağılımları frekans ve yüzde olarak Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların mesleki unvanlarına göre dağılımı

Mesleki Unvan	N	%
SM	38	11.7
SMMM	268	82.5
SMMM-Bağımsız Denetçi	19	5.8
Toplam	325	100.0

Araştırmaya katılmış olan muhasebe meslek mensuplarının mesleki unvanlarına göre dağılımı incelendiğinde, katılımcıların %11,7'sinin serbest muhasebeci, %82,5'inin SMMM ve %5,8'inin SMMM-Bağımsız Denetçi olduğu görülmektedir.

Muhasebe meslek mensuplarının mesleki deneyimlerine göre dağılımları frekans ve yüzde olarak Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların mesleki deneyimlerine göre dağılımı

Öğrenim Durumu	N	%
5 yıl ve daha az	58	17.8
6-10 yıl	81	24.9
11-15 yıl	84	25.8
16-20 yıl	61	18.8
21 yıl ve üzeri	41	12.7
Toplam	325	100.0

Araştırmaya katılan katılımcıların mesleki deneyimlerine göre dağılımı incelendiğinde, katılımcıların %17,8'inin 5 yıl ve daha az, %24,9'unun 6-10 yıl, %25,8'inin 11-15 yıl, %18,8'inin 16-20 yıl ve %12,7'sinin ise 21 yıl ve üzeri olduğu görülmektedir.

4.3. Tanımlayıcı İstatistiksel Bulgular

E-muhasebe uygulamalarına ilişkin meslek mensuplarının tutumlarını ölçmek için 24 ifade yer almaktadır. Katılımcıların bu ifadelere verdikleri cevapların ortalaması ve standart sapmaları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 7. E-muhasebe uygulamalarına ilişkin meslek mensuplarının tutumları ölçeğinin maddelerinin tanımlayıcı istatistikleri

	Min	Maks	\bar{X}	SS
1-E-Uygulamaların kullanılması ile kırtasiye kullanım maliyeti azalmaktadır.	1.00	5.00	3.31	1.25
2-E-Uygulamalar ile arşivleme ve saklama maliyeti azalmaktadır.	1.00	5.00	2.97	1.31

3-E-Uygulamalar ile daha fazla işi kısa sürede gerçekleştirerek zaman tasarrufu sağlanmakta ve dolayısıyla daha az personel ile çalışma imkânı sunulmaktadır	1.00	5.00	3.30	1.09
4-E-Uygulamalar ile istenilen bilgiye kolay ve hızlı erişim sağlanmaktadır.	1.00	5.00	3.98	0.99
5-E-Uygulamaların kullanımı ile borç tahsilat süresi kısalmaktadır.	1.00	5.00	2.97	1.12
6-E-Uygulamalar aracılığı ile yapılan işlemler minimum hata ile gerçekleştirilmektedir.	1.00	5.00	3.40	1.19
7-E-Uygulamaların kullanımı ile muhasebe hileleri en aza indirgenmektedir.	1.00	5.00	3.76	1.05
8-E-Uygulamalar sayesinde daha güvenilir veriler elde edilmektedir.	1.00	5.00	3.94	0.93
9-E-Uygulamalar ile ispatlama gücü artmaktadır.	1.00	5.00	3.95	0.96
10-E-Uygulamalar ile daha kolay ve hızlı bir şekilde vergi denetimi gerçekleştirilmektedir.	1.00	5.00	4.04	0.86
11-E-Uygulamalar ile vergi kaçakçılığında azalma olmaktadır.	1.00	5.00	3.65	1.06
12-E-Uygulamalar GİB gözetiminde olduğu için kullanıcılar, ticari ve kişisel bilgilerin güvende olduğunu düşünmektedir.	1.00	5.00	3.84	0.98
13-E-Uygulama sistemlerinin öğrenilmesi kolaydır.	1.00	5.00	3.82	1.00
14-E-Uygulama sistemlerinin kullanılması kolaydır.	1.00	5.00	3.84	1.01
15-E-Uygulamaların kullanımı sırasında sıklıkla sistemden kaynaklanan sorunlarla karşılaşmaktadır.	1.00	5.00	2.94	1.03
16-E-Uygulamaların kullanımı konusunda GİB tarafından yapılan bilgilendirmeler yeterlidir.	1.00	5.00	3.43	1.11
17-E-Uygulamalar, şimdiye kadarki süreçte başarı ile uygulanmaktadır.	1.00	5.00	3.60	1.03
18-E-Uygulamalara geçilmesi yerinde bir uygulamadır.	1.00	5.00	4.01	0.93
19-E-Uygulamalar genel olarak memnuniyet vericidir.	1.00	5.00	3.95	0.94
20-E-Uygulamaların kullanımı zorunlu olmasa dahi kullanmak isterim.	1.00	5.00	3.92	1.05
21-E-Uygulamalarla ilgili gelişmeleri yakından takip ediyorum.	1.00	5.00	4.22	0.88
22-E-Uygulamalarla ilgili gelişmelerin devam etmesi ve bunun muhasebe uygulamalarının tamamına yansıtılması gerekir.	1.00	5.00	4.09	1.06
23-E-Uygulamaların kullanılması için eğitim alınması gereklidir.	1.00	5.00	3.99	1.10
24-E-Uygulamalardan faydalanan kişi sayısının artması için devlet tarafından teşvik projelerinin düzenlenmesi gereklidir.	1.00	5.00	4.31	0.89

Tablo 7’de görüldüğü gibi, E-muhasebe uygulamalarına ilişkin meslek mensuplarının genel olarak pozitif bir algıya sahip oldukları görülmektedir. 21 ifadenin ortalaması 3’ün üzerinde çıkarken, sadece üçünün ortalaması 3’ün altında çıkmıştır. Tablo 7’ye göre en yüksek ortalama; 4,31 puan ile” E-Uygulamalardan faydalanan kişi sayısının artması için devlet tarafından teşvik projelerinin düzenlenmesi gereklidir” ifadesi yer almaktadır. İkinci sırada 4.22 ortalama ile “E-Uygulamalarla ilgili gelişmeleri yakından takip ediyorum” ifadesi yer almaktadır. En düşük ortalama ise, 2,94 ile;

“Uygulamaların kullanımı sırasında sıklıkla sistemden kaynaklanan sorunlarla karşılaşmaktadır” ifadesine aittir.

E-muhasebe uygulamalarına ilişkin meslek mensuplarının tutumları ölçeği ve boyutlarının tanımlayıcı istatistikleri Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. E-muhasebe uygulamalarına ilişkin meslek mensuplarının tutumları ölçeği ve boyutlarının tanımlayıcı istatistikleri

E-Muhasebe Uygulamalarına İlişkin Meslek Mensuplarının Tutumları Ölçeği ve Boyutları	Min	Maks	\bar{X}	SS
Muhasebe Meslek Mensuplarının E-Uygulamaların Faydalılığı Konusundaki Görüşleri	1.33	5.00	3.59	0.76
Muhasebe Meslek Mensuplarının Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın E-Uygulamalarının Değerlendirilmesi Konusundaki Görüşleri	1.13	5.00	3.69	0.75
Muhasebe Meslek Mensuplarının E-Uygulamalar ile İlgili Gelişmeleri Takip Durumu	1.00	5.00	4.22	0.88
Muhasebe Meslek Mensuplarının E-Uygulamalara İlişkin Önerileri	1.00	5.00	4.13	0.85
Toplam	1.21	5.00	3.72	0.68

Tablo 8’de görüldüğü gibi, en yüksek boyutun 4.22 ortalama ile ‘‘Muhasebe Meslek Mensuplarının E-Uygulamalar ile İlgili Gelişmeleri Takip Durumu’’ olduğu, en düşük ortalamaya sahip boyutun ise, 3.59 ile ‘‘Muhasebe Meslek Mensuplarının E-Uygulamaların Faydalılığı Konusundaki Görüşleri’’ olduğu tespit edilmiştir. Muhasebe meslek mensuplarının e-uygulamalarla ilgili gelişmelerden haberdar olduğunu ve takip ettiklerini verdikleri cevaplar doğrultusunda görmekteyiz.

4.4. Bağımsız Gruplar T-Testi Sonuçları

Gruplar arasındaki farklılıkların belirlenebilmesi için faydalanılan testlerden biri T-testi olmaktadır. İki örneklem grubu arasındaki ortalamalar açısından farkın olup olmadığı araştırılması için T-testi kullanılmaktadır. T-testinde kritik nokta ikidir. T- testi her zaman iki farklı ortalama değeri karşılaştırmaktadır (Kalaycı, 2014: 74).

Cinsiyet değişkenine göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin meslek mensuplarının tutumları ölçeği ve boyutlarının puanlarının karşılaştırılması Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Cinsiyet Değişkenine Göre E-Muhasebe Uygulamalarına İlişkin Meslek Mensuplarının Tutumları

E-Muhasebe Uygulamalarına İlişkin Meslek Mensuplarının Tutumları Ölçeği ve Boyutları	Cinsiyet	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Muhasebe Meslek Mensuplarının E Uygulamaların Faydalılığı Konusundaki Görüşleri	Kadın	3.70	0.70	1.554**	0.121
	Erkek	3.55	0.77		
Muhasebe Meslek Mensuplarının Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın E-Uygulamalarının Değerlendirilmesi Konusundaki Görüşleri	Kadın	3.77	0.75	1.305**	0.193
	Erkek	3.65	0.75		
Muhasebe Meslek Mensuplarının E-Uygulamalar ile İlgili Gelişmeleri Takip Durumu	Kadın	4.20	0.88	-0.075**	0.941
	Erkek	4.21	0.88		
Muhasebe Meslek Mensuplarının E-Uygulamalara İlişkin Önerileri	Kadın	4.20	0.80	0.920**	0.358
	Erkek	4.10	0.86		
Toplam	Kadın	3.81	0.63	1.495**	0.136
	Erkek	3.68	0.69		

* $p < 0.05$, **Bağımsız t testi

Tablo 9'da görüldüğü gibi katılımcıların cinsiyetlerine göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları ölçeği ve boyutlarının puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı görülmektedir ($p > 0.05$). Buna sonuca göre, "H1: Muhasebe meslek mensuplarının cinsiyetlerine göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık vardır" hipotezi desteklenmemektedir ($0.136 > 0.05$).

4.5. Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Gruplar arasındaki farklılıkların tespiti için yararlanılan testlerden bir diğeri ise One-way ANOVA testidir. İki den fazla grubun ortalamalarının birbirine eşit olup olmadığını yani farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılmaktadır (Kalaycı, 2014: 131). Bu bağlamda, katılımcıların yaş, öğrenim durumları, unvan ve deneyim değişkenlerine göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları ölçeği ve boyutlarının puanlarını karşılaştırmak için ANOVA testi kullanılmıştır.

Çalışmada One-way ANOVA analizleri sonunda ortaya çıkabilecek farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla Post Hoc testlerinden yararlanılmaktadır. Bu bağlamda Tukey, Scheffe, Bonferroni, LSD ve Tamhane's testleri gruplar arasındaki farklılıklar hakkında bilgi vermektedir (Genç ve Soysal, 2018: 19; Gürbüz ve Şahin, 2016: 242)

Yaş değişkenine göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin meslek mensuplarının tutumları ölçeği ve boyutlarının puanlarının karşılaştırılması Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Yaş Değişkenine Göre E-Muhasebe Uygulamalarına İlişkin Meslek Mensuplarının Tutumları

E-Muhasebe Uygulamalarına İlişkin Meslek Mensuplarının Tutumları Ölçeği ve Boyutları	Yaş	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Muhasebe Meslek Mensuplarının E Uygulamaların Faydalılığı Konusundaki Görüşleri	30 yaş ve daha az	3.64	0.82	0.910**	0.436
	31-40	3.63	0.77		
	41-50	3.50	0.72		
	51 yaş ve üzeri	3.69	0.77		
Muhasebe Meslek Mensuplarının Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın E-Uygulamalarının Değerlendirilmesi Konusundaki Görüşleri	30 yaş ve daha az	3.66	0.78	0.956**	0.414
	31-40	3.70	0.75		
	41-50	3.63	0.77		
	51 yaş ve üzeri	3.89	0.69		
	30 yaş ve daha az	4.00	1.12	1.273**	0.284

Muhasebe Meslek Mensuplarının E-Uygulamalar ile İlgili Gelişmeleri Takip Durumu	31-40	4.21	0.81		
	41-50	4.29	0.82		
	51 yaş ve üzeri	4.30	0.95		
Muhasebe Meslek Mensuplarının E-Uygulamalara İlişkin Önerileri	30 yaş ve daha az	4.18	0.94	1.592**	0.191
	31-40	4.18	0.81		
	41-50	4.00	0.84		
	51 yaş ve üzeri	4.31	0.91		
Toplam	30 yaş ve daha az	3.73	0.75	1.056**	0.368
	31-40	3.75	0.66		
	41-50	3.64	0.68		
	51 yaş ve üzeri	3.86	0.65		

* $p < 0.05$, **Tek yönlü varyans analizi

Yukardaki tabloda görüldüğü gibi, katılımcıların yaşlarına göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları ölçeği ve boyutlarının puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı görülmektedir ($p > 0.05$). Bu analiz sonucuna göre, “H2: Muhasebe meslek mensuplarının yaşlarına göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık vardır” hipotezi desteklenmemiştir ($0.368 > 0.05$).

Katılımcıların öğrenim durumlarına göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları ölçeği ve boyutlarının puanlarının karşılaştırılması Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Öğrenim Durumu Değişkenine Göre E-Muhasebe Uygulamalarına İlişkin Meslek Mensuplarının Tutumları

E-Muhasebe Uygulamalarına İlişkin Meslek Mensuplarının Tutumları Ölçeği ve Boyutları	Öğrenim Durumu	\bar{X}	SS	Test Değeri	P
Muhasebe Meslek Mensuplarının E Uygulamaların Faydalılığı Konusundaki Görüşleri	Lise	3.44	1.05	0.269**	0.848
	Ön Lisans	3.62	0.83		
	Lisans	3.61	0.74		
	Lisansüstü	3.53	0.80		
Muhasebe Meslek Mensuplarının Hazine ve Maliye Bakanlığı’nın E-Uygulamalarının Değerlendirilmesi Konusundaki Görüşleri	Lise	3.61	1.01	0.311**	0.817
	Ön Lisans	3.74	0.85		
	Lisans	3.70	0.75		
	Lisansüstü	3.60	0.70		
Muhasebe Meslek Mensuplarının E-Uygulamalar ile İlgili Gelişmeleri Takip Durumu	Lise	3.78	1.39	0.854**	0.465
	Ön Lisans	4.13	1.06		
	Lisans	4.24	0.84		
	Lisansüstü	4.20	0.91		
Muhasebe Meslek Mensuplarının E-Uygulamalara İlişkin Önerileri	Lise	3.89	1.29	0.698**	0.554
	Ön Lisans	3.93	0.99		
	Lisans	4.13	0.82		

	Lisansüstü	4.22	0.88		
	Lise	3.57	1.04		
Toplam	Ön Lisans	3.72	0.84	0.270**	0.847
	Lisans	3.73	0.66		
	Lisansüstü	3.67	0.67		

p<0.05, **Tek yönlü varyans analizi

Yukardaki tabloda da görüldüğü gibi, katılımcıların öğrenim durumlarına göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları ölçeği ve boyutlarının puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (p>0.05). Bu sonuca göre, göre “H3: Muhasebe meslek mensuplarının öğrenim durumlarına göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık vardır” hipotezi desteklenmemiştir (0.847>0.05).

Katılımcıların mesleki unvanlarına göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları ölçeği ve boyutlarının puanlarının karşılaştırılması aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 12. Mesleki Unvan Değişkenine Göre E-Muhasebe Uygulamalarına İlişkin Meslek Mensuplarının Tutumları

E-Muhasebe Uygulamalarına İlişkin Meslek Mensuplarının Tutumları Ölçeği ve Boyutları	Mesleki Unvan	\bar{X}	SS	Test Değeri	p	Bonferroni
Muhasebe Meslek Mensuplarının E Uygulamaların Faydalılığı Konusundaki Görüşleri	Serbest Muhasebeci (1)	3.66	0.93	3.589**	0.029*	3>2
	SMMM (2)	3.55	0.72			
	SMMM-Bağımsız Denetçi (3)	4.02	0.78			
Muhasebe Meslek Mensuplarının Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın E-Uygulamalarının Değerlendirilmesi Konusundaki Görüşleri	Serbest Muhasebeci (1)	3.66	0.90	4.702**	0.010*	3>1, 3>2
	SMMM (2)	3.66	0.73			
	SMMM-Bağımsız Denetçi (3)	4.20	0.62			
Muhasebe Meslek Mensuplarının E-Uygulamalar ile İlgili Gelişmeleri Takip Durumu	Serbest Muhasebeci (1)	3.97	1.24	3.107**	0.046*	3>1
	SMMM (2)	4.22	0.83			
	SMMM-Bağımsız Denetçi (3)	4.58	0.51			
Muhasebe Meslek Mensuplarının E-	Serbest Muhasebeci	3.98	1.03	1.036**	0.356	-

Uygulamalara İlişkin Önerileri	SMMM	4.14	0.82			
	SMMM-Bağımsız Denetçi	4.32	0.86			
	Serbest Muhasebeci (1)	3.71	0.90			
Toplam	SMMM (2)	3.69	0.63	4.022**	0.019*	3>2
	SMMM-Bağımsız Denetçi (3)	4.14	0.66			

*p<0.05, **Tek yönlü varyans analizi

Tablo 12’de de görüldüğü üzere, katılımcıların mesleki unvanlarına göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları ölçeği ve boyutlarının puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (p<0.05). Bu durumda “H4: Muhasebe meslek mensuplarının mesleki unvanlarına göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık vardır” hipotezi kabul edilmiştir (0.019 <0.05).

Mesleki deneyimlerine göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin meslek mensuplarının tutumları ölçeği ve boyutlarının puanlarının karşılaştırılması aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 13. Mesleki deneyimlerine göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin meslek mensuplarının tutumları ölçeği ve boyutlarının puanlarının karşılaştırılması

E-Muhasebe Uygulamalarına İlişkin Meslek Mensuplarının Tutumları Ölçeği ve Boyutları	Mesleki Deneyim	\bar{X}	SS	Test Değeri	p	Bonferroni
Muhasebe Meslek Mensuplarının E Uygulamaların Faydalılığı Konusundaki Görüşleri	5 yıl ve daha az	3.71	0.86	0.499**	0.737	-
	6-10 yıl	3.61	0.72			
	11-15 yıl	3.53	0.79			
	16-20 yıl	3.56	0.71			
	21 yıl ve üzeri	3.57	0.69			
Muhasebe Meslek Mensuplarının Hazine ve Maliye Bakanlığı’nın E-Uygulamalarının Değerlendirilmesi Konusundaki Görüşleri	5 yıl ve daha az	3.69	0.77	1.315**	0.264	-
	6-10 yıl	3.77	0.75			
	11-15 yıl	3.59	0.79			
	16-20 yıl	3.60	0.75			
	21 yıl ve üzeri	3.86	0.66			
Muhasebe Meslek Mensuplarının E-Uygulamalar ile İlgili Gelişmeleri Takip Durumu	5 yıl ve daha az (1)	3.93	1.04	3.266**	0.012*	5>1
	6-10 yıl (2)	4.27	0.87			
	11-15 yıl (3)	4.12	0.88			

	16-20 yıl (4)	4.38	0.78		
	21 yıl ve üzeri (5)	4.46	0.67		
	5 yıl ve daha az	4.17	0.97		
Muhasebe Meslek Mensuplarının E-Uygulamalara İlişkin Önerileri	6-10 yıl	4.24	0.75		
	11-15 yıl	3.97	0.90	1.229**	0.298
	16-20 yıl	4.11	0.83		
	21 yıl ve üzeri	4.20	0.76		
	5 yıl ve daha az	3.77	0.78		
	6-10 yıl	3.77	0.64		
Toplam	11-15 yıl	3.63	0.71	0.695**	0.596
	16-20 yıl	3.68	0.65		
	21 yıl ve üzeri	3.78	0.57		

*p<0.05, **Tek yönlü varyans analizi

Yukardaki tabloda görüldüğü üzere, katılımcıların mesleki deneyimlerine göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları ölçeği ve boyutlarının puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı görülmektedir (p>0.05). Bu sonuca göre, “H5: Muhasebe meslek mensuplarının mesleki deneyimlerine göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık vardır” hipotezi desteklenmemiştir (0.596>0.05). Ancak e-uygulamalar ile ilgili gelişmeleri takip durumu boyutu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (p<0.05). Fark yaratan grubun bulunması için Bonferroni uygulanmıştır. Mesleki deneyimi 21 yıl ve üzeri olan katılımcıların e-uygulamalar ile ilgili gelişmeleri takip durumu boyutu puanlarının, mesleki deneyimi 5 yıl ve daha az olan katılımcılara oranla daha fazla olduğu belirlenmiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bilgi teknolojisindeki gelişmeler işletmelerin muhasebe sistemlerini büyük ölçüde etkilemiş ve değiştirmiştir. Bu etkileri daha çok, defter, belge, kayıt ve arşiv gibi alanlarda görmekteyiz. Bu işlemlerin elektronik ortama aktarılmasıyla e-defter, e-beyanname, e-fatura, e-arşiv gibi uygulamalar karşımıza çıkmaktadır. E-uygulamalar ile muhasebenin işlevleri daha hızlı, daha zamanlı ve daha az hata ile gerçekleştirilir hale gelmiştir. Bu da zaman ve maliyet tasarrufu sağlayarak kaynakların daha etkili kullanılmasına yol açmıştır.

Bu araştırmada, muhasebe meslek mensuplarının e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda GSMMMO 'ya kayıtlı meslek mensupları üzerine bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda muhasebe meslek mensuplarının e-uygulamaların faydalılığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın e-uygulamalarının değerlendirilmesi, e-uygulamalar ile ilgili gelişmeleri takip durumları ve e-uygulamalara ilişkin önerileri hakkındaki görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca muhasebe meslek mensuplarının e-uygulamalar ile ilgili görüşlerinin “cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, mesleki unvan ve mesleki deneyim” değişkenleri açısından farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlar aşağıda özetlenmiştir.

- Araştırmaya katılan meslek mensuplarının %73,5'inin erkek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, muhasebe mesleğinin daha çok erkekler tarafından icra edildiğini göstermektedir.

- E-muhasebe uygulamalarına ilişkin meslek mensuplarının genel olarak pozitif bir algıya sahip oldukları, e-uygulamalarla ilgili gelişmeleri yakından takip ettikleri tespit edilmiştir.
- Meslek mensuplarının cinsiyet, yaş, öğrenim durumu değişkenine göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları ölçeği ve boyutlarının puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir.
- Katılımcıların mesleki unvanlarına göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları ölçeği ve boyutlarının puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu durumda “Muhasebe meslek mensuplarının mesleki unvanlarına göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık vardır” hipotezi kabul edilmiştir.
- Katılımcıların mesleki deneyimlerine göre e-muhasebe uygulamalarına ilişkin tutumları ölçeği ve boyutlarının puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir. Ancak e-uygulamalar ile ilgili gelişmeleri takip durumu boyutu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu farkın, mesleki deneyimi 21 yıl ve üzeri olan katılımcıların e-uygulamalar ile ilgili gelişmeleri takip durumu boyutu puanlarının, mesleki deneyimi 5 yıl ve daha az olan katılımcılara oranla daha fazla olmasından kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Teknolojik gelişmeler ile birlikte gün geçtikçe muhasebe işlemlerinin dijital platforma taşındığı dolayısı ile muhasebe meslek mensuplarının mevzuat ve muhasebe bilgisi yanında yazılım ve donanım açısından kendilerini geliştirmeleri zorunluluğu doğmuştur. Bu çerçevede bazı öneriler aşağıda sıralanmıştır:

- Muhasebe eğitimi veren kurumlarda müfredat içerikleri donanımsal ve yazılımsal dersleri de kapsayacak şekilde revize edilmelidir.
- Mesleğe girişte yapılan sınav programının kapsamı teknolojik gelişmelere paralel olarak güncellenmelidir.
- Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odaları e-uygulamalara yönelik olarak eğitim programları düzenleyerek meslek mensuplarını bilgilendirebilirler.

Bu araştırma sadece Gaziantep’te faaliyet gösteren ve bağımsız çalışan meslek mensupları üzerine gerçekleştirilmiştir. Bundan sonra gelecekte yapılacak çalışmalarda daha sağlıklı sonuçlar ortaya koymak için daha büyük bir örneklem grubu seçilebilir. Farklı iller ve bağımlı çalışan meslek mensupları örnekleme dâhil edilerek iller ve bağımlı/bağımsız çalışan meslek mensupları karşılaştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Bayraktar, C., ve Yıldırım, M. (2017). E-Belge Sistemleri Üzerine Davranışsal Tutum ve Kullanım Niyetlerinin İncelenmesi: Karabük İli Muhasebe Meslek Mensupları Örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (75), 95-113 ,DOI: 10.25095/mufad.399884.
- Bozkurt, E. (2020). *Muhasebede E-Fatura,E-Defter :Yozgat'ta Faaliyet Gösteren Muhasebe Meslek Mensuplarının E-Fatura,E-Defter Uygulamalarına Karşı Tutumları*. Yozgat: Yozgat Bozok Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Bygren, K. (2016). *The digitalization impact on accounting firms business models*., Sweden: KTH Industrial Engineering and Management.
- Demirdöven, M. O. (2017). *Muhasebede E-Fatura ve E-Defter;Türkiye'de E Fatura E Defter Sistemine Geçen İşletmelere İlişkin Bir Araştırma*. Edirne: Trakya Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü .
- Garip, O., ve Karasioğlu, F. (2019). E-Muhasebe Uygulamaları Kapsamında Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri:Karaman 'da Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi,Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 22 (2) ,433-446.
- Genç, S., ve Soysal, M. İ. (2018). Parametrik ve Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testleri. *Black Sea Journal of Engineering Science*, 1 (1), 18-27.
- Gürbüz, S., ve Şahin , F. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 5.Baskı.
- Htaybat, K. A., A -Altaybat, L. v., And Alhatabat, Z. (2018). Educating Digital Natives For The future: Accounting Educators' Evaluation of the Accounting Curriculum. *Accounting Education*, 333-357.
- Kalaycı, Ş. (2014). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara: (6.Baskı) ,Asil Yayınevi.
- Kılıç, Ö. (2019). *Türkiye'de E-Fatura Uygulaması ve Kullanıcı Şirketlerin E-Faturayı Değerlemesi*. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi,Fen bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Kulak, A. (2019). *Muhasebe'de E-Dönüşüm*. Malatya: İnönü Üniversitesi ,Sosyal Bilimler Enstitüsü , Yüksek Lisans Tezi.
- Ös, M., ve Ercan, C. (2022). Muhasebe Meslek Mensuplarının Teknoloji Kullanma Düzeylerinin Tespitine Yönelik bir Araştırma. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 21 (2), 794-812.
- Şahin, N. (2019). *Türkiye'de E-Fatura ,E-Defter ve E-Mutabakat'ın Şirketler Üzerinde Etkisi Denetimi Ve Vergilendirilmesi*. İstanbul: Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Yıldırım, A. (2020). *E-Dönüşüm Sürecinde,E-Muhasebe Uygulamaları:Muhasebe Meslek Mensupları Üzerinde Bir Araştırma*. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.